

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/383920134>

"Yo'l oldim o'zimdani seni axtarib" (Abdunabi Boyqo'ziyev ijodi haqida mulohazalar)

Article · September 2024

CITATIONS

0

READS

9

1 author:



[Quvonch Mamiraliyev](#)

Alisher Navo'i Tashkent State University of the Uzbek Language and Literature

31 PUBLICATIONS 25 CITATIONS

SEE PROFILE

Шарқ юлдузи

Адабий-бадий, илмий, ижтимоий-сиёсий журнал

1931 йилдан чиқа бошлаган

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ

Сирожиддин Саййид
Муҳаммад Али
Кенгесбой Каримов
Иқбол Мирзо
Қаҳрамон Қуронбоев
Минҳожиддин Мирзо
Сайфиддин Рафиддинов
Фармон Тошев
Исажон Султон

Хайриддин Султонов
Акмал Саидов
Маҳмуд Тоир
Гулистон Матёкубова
Шерзод Ирзоев
Нурбой Жабборов
Кавсар Турдиева
Шухрат Маткарим
Адҳамбек Алимбеков

Бош муҳаррир – Сирожиддин Рауф

Бош муҳаррир ўринбосари – Азиз Саид

Масъул котиб – Дилором Муротова

Назм бўлими мудири – Икром Отамурод

Наср бўлими мудири – Дилфуза Қўзиева

Адабиётшунослик бўлими мудири – Муҳаммад Исмоил





“ЙЎЛ ОЛДИМ ЎЗИМДАН СЕНИ АХТАРИБ...”

**Кувончбек
МАМИРАЛИЕВ**

Мустақиллик йилларидан бошлаб ўзбек шеърияти қатор шаклий ва мазмуний ўзгаришларга юз тута бошлади. Мана шундай жараёнда ўзбек адабиётида, хусусан, шеъриятда янги номлар янгича услублар билан пайдо бўлди. Шундай ижодкорлардан бири истеъдодли шоир Абдунаби Бойқўзиевдир. Шоир ижодидаги турли экспериментлар, шаклий изланишлар бугунги ўзбек лирикасини шаклий-мазмуний янгиланиб бораётганини кўрсатади.

Абдунаби Бойқўзиевнинг “Беш наво” деб номланган ихчам шеърий шакли тажриба асосида вужудга келган. Шоир “Беш наво”ларидан бирида шундай ёзади:

*Ўз
Қалбимга
Қургум
Энди,
Тожмаҳалларни.*

Ушбу шеърларда қофия, вазн йўқ, аммо ҳис-кечинма, пафос сезилиб туради. Бобурийлар сулоласи вакили Шохжаҳон Ҳиндистонда қурдирган Тожмаҳал бугун дунёнинг мўъжизаларидан бири. Ана шундай гўзал биноларни лирик қаҳрамон ўзга юртларга эмас, ўз қалбига қурмоқни хоҳлайди.

Эътибор берилса, “беш наво”ларда ҳар бир сўз алоҳида қаторда ёзилган. Бу билан шоир шеърдаги ҳар бир сўзга урғу беради.

*Товусдай
Товлансада,
Товусчалик
Таровати
Йўқ.*

Кувончбек МАМИРАЛИЕВ – 1995 йилда тугилган. Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университетини тамомлаган. Унинг илмий мақолалари республика ва хориж матбуотида чоп этилган.

Мазкур шеърда шоир аллитирация санъатидан фойдаланади. Умуман, шоир кўп “беш наво”ларида ушбу шеърий санъатдан фойдаланган.

Балки бундай шеърий шакл шоир ижодида жаҳон адабиёти, хусусан, япон шеъриятдан қилган таржималари таъсирида шаклланган десак, хато бўлмас. Чунки шоир япон, рус, қорақалпоқ, уйғур шеъриятдан кўплаб таржималар қилган.

Шоирнинг “Чўли ироғим” номли шеърий китобидан бир юз қирқта “беш наво” ўрин олган. Бундан ташқари, шоир ижодида икки, уч, тўрт мисрадан иборат шеърлар ҳам мавжуд ва улар “Ирмоқчалар”, “Учавлонлар”, “Чорёрларим” деб номланган. Бу шоирнинг ижодда қисқалик, ихчамлик йўлидаги изланишлари давом этаётганлигидан далолат беради.

Абдунаби Бойқўзиевнинг шеърлари унинг кўнгил шоири эканини кўрсатади. Шоирнинг очиқ кўнгли олам ҳодисалари ва табиат гўзалликларидан кучли таъсирланиб, назмий асарларни дунёга келтиради. Шоирнинг кўнгида юрт ва миллат муаммолари, юртдошлар руҳиятидаги яхши-ёмон жиҳатлар ғоят чуқур из қолдиради. Шунинг учун ҳам унинг шеърларида қоникмаслик, юксакни орзу қилиш устуворлик қилади.

*Мен,
Мен,
Дейди,
Менким...
Демайди. –*

дея баъзан ўзини ҳам тафтиш қилади шоир. Аслида, бу дунёнинг моҳиятини тушуниш, ўзликни англаш, ўзни танишдан бошланади. Шоирнинг бутун шеърияти, балки бутун ижоди ҳам, курашларга чорловлар ифодасидан иборат. У одамдаги эрк ва ҳурлик ҳақини энг бирламчи ва юксак маънавий сифат ўлароқ улуғлайди.

Умуман олганда, “беш наво”ларда, асосан, муҳаббат, садоқат, дўстлик, одамийлик, табиат, панд-насиҳат каби мавзулар қаламга олинган. Шуни таъкидлаш керакки, шоир баъзи “бешнаво”ларида шакл ортидан қувгандек кўринади ва маъно саёзлашиб қолади. Бундай шеърларни изланишлар ортидаги машқлар сифатида баҳолаш тўғрироқ бўлади.

“Шарқ юлдузи” журналининг 2023 йил 9-сонида Абдунаби Бойқўзиевнинг “Ёлғизлик, мен сени севаман чоғи” номли туркум шеърлари эълон қилинди. Тўғриси айтиш керакки, шоирнинг ушбу шеърлари гўзал ташбеҳларга бойлиги, ифода йўсинининг ўзгачалиги билан алоҳида аҳамиятга эга. У гоҳида сўзларни зина шаклида териб бетакрор шакллар яратади ва бошқа шеърларида ўзини такрорламайди. “Сен фақат менда ун, менда кўкаргил!”, “Йиқилди меҳрнинг миноралари”, “Шиша кўзларидан милдиратиб ёш!” каби метафоралар шоирнинг бадий маҳорати юксаклигини кўрсатади. Шеърларидан бирида шоир ёлғизликни образ даражасига кўтаради ва унга мурожаат қилади: “Ёлғизлик, сен мени мудом йўқлайсан”.

Шоирнинг Яратганга илтижо тарзидаги шеърлари китобхонни беихтиёр тўлқинлатириб юборади. “О, Тангрим, бир қўшиқ бер” деб бошланувчи шеърида лирик қаҳрамон ўз қўшиғида Аллоҳнинг ўзи бўлишини ва йўл Унга элтишини хоҳлайди. Қуръони Каримнинг “Шуаро” сурасида 224–227-оятларидаги маънони шоир тўғри англайди ва шундай ёзади:

*Ўзингдан айро сўзни
Солма ё Раб тилимга.
Ризога элтар йўлни
Нишаб айла тилимга.*

*Ўтаётган ҳар куним
Жума қил – Одина қил.
Кўнглимнинг ҳар бурчини
Макка қил, Мадина қил!*

Кўнгилдан чиққан ва кўнгилни куйлаётган адабиёт буюк адабиётдир. Шоир ҳар кунининг гўзал бўлишини, кўнглининг ҳар бурчагида Яратганнинг ўзи бўлишини истайди. Албатта, бундай қалбдан фақат ва фақат ҳақ сўзлар чиқади. Бундай шеърлар шоир ижодида бирдан пайдо бўлиб қолмаган.

Унинг “Чўли ироғим” номли шеърий тўпламида “Ахийлар оҳига ошно қил” туркуми остида (“Чориёрларим”) тўртликлари бор. Ушбу шеърларда Умар Хайёмнинг нафаси, тасаввуфий оҳанглар, мумтоз адабий анъаналар яққол сезилиб туради. Работ, ахий, харобот каби мумтоз адабиётимиздаги образларни замонавий шаклларда, ҳам туюқ, фард каби жанрларда бирдай қўллайди.

Шоир Абдунаби Бойқўзининг хаёлот дунёси кенг. У қисқа мисралар орқали олам-олам маъноларга эга шеърлар бита олади. “Ҳар қандай кулгини... ковланг, Таги лак-лак алам чиқади”, дейди шоир фард жанрида ёзган бир шеърида. Ташбеҳлар, рамзлар шеърга жило, жозибагина эмас, бадий қувват, руҳ ҳам ато этишини шоир тўғри англайди. Бундай рамзларга, образларга бойлик шунчаки меҳнатнинг маҳсули эмас. Бу чинакам истеъдод ва бадий маҳоратнинг юксаклигидандир. Шоирнинг шеърлари китобхонни тушкунликка туширмайди, аксинча, унга умид бағишлайди.

МУНДАРИЖА

БАРҲАЁТ СИЙМОЛАР

Турсуной СОДИҚОВА. Энг ширин ғазалим,
илк муҳаббатим.....4

НАЗМ

Абдул Жалил АСИРИЙ. Кўргин, бу оламда
қанчалар оҳанг.....14

Мухтасар ТОЖИМАМАНОВА. “Девони лугатит турк”
деб йиғларман.....18

Нодир ЖОНУЗОҚ. Тўлкинлар товушида
жон саклаган исмим бор.....39

Дилрабо МИНГБОЕВА. Ёсин каби шеър ўқигил,
шоирим.....48

НАСР

Неъмат АРСЛОН. Ғайритабиий ҳолат. *Новелла*.8

Фаррух ЖАББОРОВ. Ўлим гоҳо зафар келтирар.
Киноқисса.23

Гулнора РАҲМОН. Кечиккан тонг. *Роман*.106

МУТОЛАА

Виктор АЛИМАСОВ. Дунёни кутқарсин гўзаллик!.....54

Қундузхон ҲУСАНБОВ. “Бир ишқ истадим...”.....57

ЁШЛАР ИЖОДИ

Рашид ХЎЖАМОВ. Англаганинг сари сирман, сир...73

Шаҳризод ШОДИЕВ. Ассалом, юраги улкан одамлар.....79

АДАБИЁТ ВА ШАХС

Замира РЎЗИЕВА. Жондўстим эдилар.....103

Нилуфар ДИЛМУРОДОВА. Сўз бағридаги
нажотбахш ёғду.....168

ТАҲЛИЛ

Қодиржон НОСИРОВ. Муҳаммад Юсуфнинг
“Турналар”и.....159

Қувончбек МАМИРАЛИЕВ. “Йўл олдим ўзимдан
сени ахтариб...”.....162

МУШОИРА

ЯХЁХОН. Эртадаги балиқлар анҳорда қолди.....94

Дилафрўз ЧОРИЕВА. Икки дил бир
қўшиқ куйлар.95

Собир ЖАББОРОВ. Тенг суяунчи сўради мендан.....96

Абдулла ЎРОЗБОВ. Дам-бадам чектим
фироқинг захрини.....98

Муроджон ЖЎРАЕВ. Тоғлардай ғамларни
қўтарган отам...101

Умида АБДУҲАКИМОВА. Турналар қайтадилар
тизилиб...102

ЖАҲОН АДАБИЁТИ

Рэй БРЭДБЕРИ. Болалар майдончаси.
Фантастик ҳикоя.....59

ТАДҚИҚОТ

Нафас ШОДМОНОВ Шайбонийнинг Навоий
ғазалларига жавоби.....82

Сеҳриё МАДАМИНОВА. Баҳор қўшиқ
айтармиш қорға.....91

BOLALAR DUNYOSI

Tojigul YO‘LDOSHOVA. Bir ayb qildim bilmasdan.....165

Jamoliddin QILICHYEV. Xullas, biroz sho‘x edim.....166

Muxlisa TOSHPOLATOVA. Oy quyoshdan xafami?.....167

Адабий ҳаёт.174

Шарқ юлдузи

2024

4-сон

Муассис:
**ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР
УЮШМАСИ**

* Муаллифлар фикри
таҳририят ижодий жамоаси нуқтан
назаридан фарқланиши мумкин.
Таҳририятга юборилган
материаллар муаллифларга
қайтарилмайди.

Журнал ОАК эътироф этган
нашрларнинг 10.00.02 “Ўзбек
адабиёти” ихтисослиги бўйича
рўйхатига киритилган.

* Журналга обуна даврий
нашрларни етказиб бериш
билан шуғулланувчи барча
ташкilotлар орқали амалга
оширилади.

Обуна индекси – 911

Манзилмиз:

100066, Тошкент шаҳри,
Бунёдкор шоҳжўча, Адиллар хийбони,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси
биноси.

Телефонлар:

71231-23-67, 71231-23-68 903721438
www.sharqyulduzi.uz
e-mail: sharqyulduzi@mail.uz
sharqyulduzi1931@mail.ru

Босишга рухсат этилди:
7.06.2024

Қоғоз бичими 70x108 ¹/₁₆
Офсет босма усулида офсет қоғозида
босилди. Босма табағи 11,0.
Шартли босма табағи 15,4.
Нашриёт ҳисоб табағи 17,2.
Адади 4600 нусха.
Буюртма № 26

Журнал Ўзбекистон Матбуот ва
ахборот агентлигида 05.02.2016 й.
0562-рақам билан рўйхатга олинган.
“DAVR MAXSIMUM MEDIA” МЧЖ
матбаа корхонасида чоп этилди.

Корхона манзили:

Тошкент шаҳар Олмазор тумани
Шифокорлар шаҳарчаси, 15 уй.
Журнал ойда бир марта
чоп этилади.

Мухаррирлар:

Дилфуза Маҳмудова

Байрам АЛИ

Ислом АЛИ

Мусаххих:

Моҳира Ҳусанова

Саҳифаловчи-дизайнер:

Ахрор Маликов

Copyright © “Шарқ юлдузи”